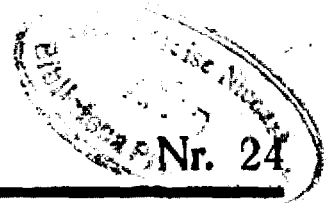

Tăcerea este puterea care face să rodească și să crească orice gând bun.

Anul LXVII

Arad, 13 Iunie 1943

BISERICA ȘI ȘCOALA

R On. Direcțiunea Liceului „M. Nicoară” Arad

REVISTA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația ARAD, STR. EMINESCU 18	APARE DUMINECA Redactor: Pr. Ilarion V. Felea	ABONAMENTE: Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei
---	--	--

Cinstirea Eroilor

O impresionantă comemorare a avut loc Duminecă, 6 Iunie crt., în Cetatea Aradului, întru pomenirea eroilor căzuți pentru Cruce și Patrie din regt. Călărași, în războiul nostru sfânt, împotriva Antihristului din Răsărit.

După săvârșirea sf. Liturghii în biserica militară din Cetate, de un mare sobor de preoți, la care au asistat toate autoritățile civile și militare ale orașului nostru, P. Sf. Sa Părintele Episcop Andrei a oficiat Parastasul pentru pomenirea celor căzuți.

În fața cazarmei reg. Călărași, o troiță artistic lucrată, își aștepta sfințirea. Astfel, P. Sf. Sa, înconjurat de soborul de preoți, de autorități și de ofițerii Regimentului, în frunte cu dl General Munteanu, pornesc în procesiune dela biserică la locul troiței. În fața acesteia, dl Lct. Col. Bălțeanu citește apelul nominal al eroilor, la care comandanții de companii, — în poziție de onor, — răspund: „Mort pentru Patrie!” — Impresionant a fost momentul, când soția unui erou, cu copilul mic de mână, aștepta citirea numelui soțului ei. Când l-a auzit, a trecut la picioarele troiței, așezând un mic buchetel de trandafiri, stropiți cu lacrimi fierbinți.

Terminându-se serviciul sfințirii și stropirea cu aghiasmă a troiței, P. Sf. Sa Părintele Episcop, a rostit un cald cuvânt de preamărire a eroilor din acest războiu, care nu poate fi comparat cu niciunul dintre războaiele pe care le-a purtat neamul nostru în lunga lui viață pe acest scump pământ. P. Sf. Sa a spus, — printre altele, — că:

În toate vremurile și la toate popoarele din lume, s'a dat cinstea cuvenită eroilor morți pentru Patrie. Numele lor a fost eternizat de supraviețuitori și preamărit fiind, a fost trecut posterității ca un cult. Eroii morți pentru Patrie, sunt mai presus decât ceilalți oameni. Ei sunt luceferi printre stele. Noi credem că moartea nu e o nimicire a ființei

noastre; ea nu atinge sufletul nemuritor al omului.

Dar nu-i tot una ce fel de moarte a avut omul. Ce deosebire între moartea eroului pentru Patrie și moartea omului de rând! Noi, muritorii de rând, zadarnic am dori să fim pomeniți după moarte; suntem pomeniți o zi, două, apoi suntem dați uitării. Totul pierе. Alta este moartea eroilor. Numele lor rămâne scris în pomelnicul Bisericii, în istoria Patriei și'n cer. A avea moarte de erou, nu e o pierdere, ci un câștig. Pierzi viața trecătoare, dar câștigi viața veșnică. Sufletele celor ce-și dau viața jertfă pentru neam și țară, sunt altcum privite de Dumnezeu, căci prin ei trăește Neamul și Patria. Când moare, eroul nu e singur. Dumnezeu se apleacă asupra lui și-l mângăie. Hristos îl cheamă la sine și, ducându-l în împărăția cerurilor, îi dă viață veșnică. Fericită este această moarte, căci cel ce moare pentru Mine, va dobândi viața veșnică, — a spus Mântuitorul. Și eroii au murit pentru creștinism și pentru cruce. Când am sfințit cu apă sfințită troița, camarazii din regt. de Călărași, cari au murit moarte de erou, au coborât deasupra noastră, fericiți că le slăvim jertfa adusă.

Adresându-se ostașilor de față, P. Sf. Sa le-a spus că crucea e semn pentru cei morți iar drapelele pentru cei vii Cinstiți și pe unul și pe altul. Cinstiți și fiți la înălțimea eroilor. Eroii sunt armata biruitoare a neamului; cari vor însoți pururea pe cea luptătoare și au câștigat cele veșnice. Moartea de erou este o miruire cerească. Cei căzuți pentru Patrie sunt cărămizi la temelie acesteia. Și cine își clădește existența Patriei pe temelie de eroi, nu va pieri în veac. Sfânta lor jertfă va fi o pavază de sus, ocrotind Patria și Neamul nostru împotriva tuturor inamicilor.

Apoi, ca încheiere, P. S. Sa rostește cuvintele: *Odihnește, Doamne, sufletele eroilor neamului nostru! Amin.*

Dl Lct. Col. Bălțeanu, a făcut istoricul

tuturor luptelor pe care le-a înfruntat acest brav regiment, în special în cotul Donului, unde s'au dat cele mai crâncene bătălii din câte a întâmpinat regimentul. Face, cu multă iubire ostășească, elogiul virtuților de care au dat dovadă vitejii săi soldați. Preamărește jertfa eroilor și le exprimă întreaga recunoștință de care se vor împărtăși pentru totdeauna, din partea camarazilor lor de arme.

La sfârșit, dl General Munteanu, care a condus toate luptele regimentului, prin cuvinte emoționante, talmăcește eroismul bravilor ostași,

căzuți prin văgăunele Donului și ale Donetului. „Mormintele lor ne cer răzbunare, — a încheiat dl General, — și jurăm că-i vom răsbuna!” A mai accentuat apoi, că eroii regt. 11 Călărași, au plecat dintre cei vii cu o mare durere în suflet. Durerea trupului țării lor scumpe, care a rămas încă mutilat. A terminat printr'o rugăciune pentru odihna sufletelor scumpilor săi eroi.

Răspunsurile atât la sf. Liturghie, la Paras-tas, cât și la sfintirea troiței, le-a dat corul muzicii militare, de sub conducerea d-lui Lt Botto.
d. d.

Idealul creștin și idealul comunist

Întreaga ființă umană e mereu însuflețită și stăpănită de gânduri, idei și potențe nostalgice, numite idealuri, în care mustesc multe realizări și după care se orientează totdeauna în activitatea sa. Nu există un moment în viața omului care să nu-i creeze noi dorinți de satisfacere, noi idealuri de îndeplinit. Ele sunt felurite și se deosebesc după împrejurările în care se realizează, după materialitatea celor cari le realizează și mai ales după izvorul din care își iau ființa.

Astăzi privind zărea lumii însângerată de crâncenele încheștări războinice, vedem că se profilează și își cer întâietate, peste dorințele personale, două idealuri cu caracter social, a căror realizare fac tributare întreaga omenire. Unul e idealul creștin de esență divină, iar celălalt e idealul comunist de esență umană. Amândouă își dispută, în sânul omenirii, prioritatea; unul pentru a o duce pe panta prăbușirii ei totale, desființând-o, iar celălalt pentru a o urca pe culmile de intensă spiritualitate creștină, apropiindu-o de Dumnezeu.

Toate idealurile umane, — adică cele cari iau începutul existenței lor din ființa omului — în general se perimează, pierzându-și caracterul universal pe care le place să-l afișeze, din cauza relativității lor. Idealul creștin însă supraviețuiește mereu. El chiar se suprapune celui uman, fiindcă își are izvorul dela o ființă care concentrează în sine nota superlativă a superiorității absolute: Dumnezeu-Omul (Iisus). De aceea proporțiile universale ale acestui ideal nu pot fi reduse la limitele înguste ale gândirii omenești și ale vieții noastre pământești.

Idealul comunist e izvorât din minți omenești, care însă nu-i pot imprima caracterul universalist de care ar avea trebuință pentru a se legitima ca singurul vrednic de ajuns, fiind astfel un ideal veșted pentru viață. El, din cauza cugetării lui atât de rigid formulate, neținând seamă de legile firii și alcătuiindu-și tipare proprii pentru viață, este utopic în realizarea lui.

Idealul creștin, armonic formulat, se găsește pus în slujba Absolutului, dar cu puternice reflecții îndreptate și asupra vieții terestre și a celei de după moarte a omului. De aceea acest ideal, coborât din cer pe pământ, a cuprins și a însuflețit totdeauna omenirea. A ridicat viața noastră spre culmile acestui ideal de perfecție morală nețagăduit, spre Iisus Hristos, chipul intenției și a faptei morale în toată puritatea ei, se impune oamenilor ca o obligație universală.

Pentru viața vremelnică a omului, idealul creștin prezintă o disciplină cetățenească pacificatoare și mult creiatoare de solidaritate socială, fiind stadiu premergător și pregătitor pentru posibilitatea realizării lui integrale într'o altă lume pe care o presupunem cu o categorică certitudine. De aceea, creștinismul orientează scopul vieții terestre spre ținte care trec dincolo de lumea fizică, spre o viață viitoare, care ca un ultim scop vizează fericirea eternă.

Pentru a triumfa, fiecare folosește mijloace proprii de luptă, care însă se deosebesc esențial. Aceste mijloace, privite în realitatea lor, constituiesc doi antipozi, cari se exclud reciproc. Pentru idealul comunist sunt: *ura și anarhia*. Pentru cel creștin: *iubirea și jertfa*. „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău cu toată inima ta, cu tot cugetul tău și cu tot sufletul tău, iar pe aproapele tău ca pe tine însuși”. „Cine vrea să vie după Mine să se lapede de sine, să-și ia crucea și să-mi urmeze Mie”.

Adepii idealului creștin ies biruitori prin martiriu. Nu cei biruitori pe pământ cu trupul sunt adevărații învingători, ci acei cari au învins răul prin puterea sufletului sunt izbânditorii. Ei au câștigat cununa nepieritoare a adevăratei biruințe. Nu forța materială și fizică este criteriul pentru a putea ajunge la viața ce o nădăjdum după moarte, ci forța spirituală-morală.

Aderenți idealului comunist, prin felul lor de a gândi, ies din comunitatea celor ce cugetă

și privesc lumea cu întregul ei ansamblu de legi ca un act divin, situându-se în afară de ei, se osândesc prin apostasie¹⁾.

Pentru ca să se poată realiza idealul creștin e necesar ca să se formeze echilibrul sufleteșc al omului. „Biserica își exercitează influența asupra sufletelor pe calea libertății care singură corespunde demnității creștine, nu pe calea constrângerii”²⁾.

Idealul creștin arată omului și normele etice-morale pe care trebuie să le urmeze pentru a ajunge la desăvârșire, căci el preconizează ridicarea cât mai mult a omului pe scara valorilor, iar nu coborrea lui spre laguna negațiunii. Numai în felul acesta se explică cum creștinismul a dat omenirii genii iar Cerului sfinți și martiri.

Prin mijloacele lui atât de nefaste, comunismul a brutalizat ființa umană, iar teritoriul de experiență comunistă a ajuns până acolo că a fost transformat în abator.

Creștinismul, trecând îngustimea materiei muritoare, duce, prin asceză, la nemurire. Comunismul însă a forțat și ultima notă a sălbăticiiei, ducând la antropofagie³⁾.

Idealul creștin constituie și a constituit o țintă vrednică de ajuns și din lupta pentru care a rezultat totdeauna progresul și civilizația lumii. „Înainte de Iisus Hristos, sufletul omenesc era un haos. Răsunând glasul Cuvântului, îndată s'au ordonat toate în lumea intelectuală, precum prin acelaș Cuvânt, totul se ordonase în lumea fizică”⁴⁾. Deci, atât întreaga cultură autentică cât și disciplina cea mai înaltă din creștinism au izvorât.

Istoria deasemenea nu poate să tacă atunci când e vorba de fundamentarea acestui ideal. Ea are închisă în filele ei epopeea atâtor jertfe benevole pentru mărturisirea unei doctrine vie deapururi și indivizibile, pentru biruința acestui ideal atât de ceresc. În creștinism deci „mii și mii de martiri și-au răscut trupurile în flăcări și tot atâția sfinți și eroi au spart vremurile, au zdrobit fatalități și au schimbat fața pământului”⁵⁾.

Devotații idealului comunist — improvizati și adevărați amatori de senzațional sau inconștienți — își varsă și și-au vărsat sângele, asasinându-se reciproc, fără însă a avea o Ființă supremă de o valoare absolută căreia să-i fie devotați, a cărei autoritate să impună dela sine, fără constrângere, jertfa. În istorie nu găsim nicăeri o figură atât de fidelă acestui ideal ca să se sacrifice pe sine în chip voluntar pentru binele și propășirea celorlalți partizani sau pentru realizarea idealurilor.

Intemeetorul idealului creștin însă își varsă sângele de bună voie pentru a-și pecetlui opera de regenerare umană. Aduce sacrificiul cel mai eminent⁶⁾, pentru scopuri altruiste, „primind o răscumpărare veșnică”⁷⁾. Pe lângă aceasta misiunii idealului creștin de două milenii în șir se sacrifică de bună voie, cucerind pământul și convertind sufletele păgâne.

Comunismul mutilează legile țării izvorâte din tradiția și ființa neamului și le reface în interesul său, nivelând orice încercare de afirmare a acestuia. Creștinismul însă le respectă și intuiește mai adânc și le dă o notă de perfecțiune. În sânul lui nu se exclud termenii: individ și colectivitate, deoarece creștinismul nu neagă individualismul național, ci tinde numai spre o uniune de credință și morală universală. Aceasta însă nu împiedică existența și dezvoltarea popoarelor și a națiunilor, cari chiar numai așa se pot afirma, prin individualizarea lor.

Comunismul este o formulă de negațiune a tot ce există organizat. Ținta lui este incendierea întregului glob, având ca efect: haosul.

Idealul creștin are ca scop așezarea vieții sub toate formele ei pe pedestale superioare de existență. Promovează sufletul prin armonie și iubire. „Eu sunt vița, voi mlădițele. Eu sunt pâinea vieții... Eu sunt apa cea vie... Eu sunt lumina lumii... Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Eu sunt Alfa și Omega, începutul și sfârșitul” (Iisus).

De aceea creștinismul, atât pentru iubirea Creatorului manifestată față de creatură, până la jertfa Sa pe cruce, cât și prin sacrificiul atâtor vieți pentru întronarea lui, a fost în cursul veacurilor și va fi în viitorul lumii, izvorul celui mai pur și mai sublim ideal din câte s'au urzit și se vor mai urzi în această lume.

Diacon Alexandru Budai.

Păstorul de suflete cu zel apostolesc

(după Dr. Cramer V. trad. de Szany F.)

Ca predicator

Trecem la tratarea amănunțită a agendelor pastorale, să vedem cum procedează păstorul de suflete cu zel apostolesc. Să începem cu direcția predicatorială.

Predicarea cuvântului lui Dumnezeu e una dintre agendele cele mai importante ale păstorului de suflete. Cunoașterea corectă a adevărilor de credință este factorul și temeliea vieții creștinești. Cu cât înțelege creștinul mai bine a-

1) Panait Istrati: Din spovedania unui îngins, pag. 184.

2) Sergiu Bulgakov: Ortodoxia, pg. 209.

3) Panait Istrati: op. cit. pg. 164.

4) Chateaubriand: Geniul Cristianismului, pg. 7, tom. I. nr. I.

5) Nichifor Crainic: Ortodoxie și Etică, pg. 34.

6) Alexandru Comorosan: Dogmatica ortodoxă, partea specială, pg. 437.

7) Epist. Evrei, c. 9 v. 12.

devăsurile credinței sale, cu atât e mai capabil de o viață curat creștinească. Dar nu este de ajuns numai să cunoască adevăsurile și învățăturile credinței creștine. Sunt mulți care le cunosc, în așa măsură, încât, atâta cât știu, le-ar fi chiar suficient spre mântuire. Dar, în afară de faptul că le cunosc, ele n'au niciun efect asupra vieții lor sufletești; ele stau ascunse în memoria lor, ca talantul în pământ. Chiar din pricina aceasta, prima preocupare a oratoriei bisericesti este de a deschide și de a câștiga inima și voința pentru primirea puterii binecuvântate a învățăturii creștine. Adevărat că oratoria bisericască are și alte scopuri: a-i face pe creștini să cunoască adevăsurile de credință, a le da orientări mai largi despre ele; dar scopul principal este acela de a deschide inimile oamenilor pentru primirea lor.

Chemarea oratoriei bisericesti, după Fer. Augustin, este: *Ut veritas pateat, ut veritas placeat, ut veritas moveat*, adică mintea să cunoască și să înțeleagă adevăsurile de credință, inima să le iubească, iar voința să le traducă în fapte. De aici se poate vedea importanța deosebită a oratoriei bisericesti. Ce-i folosește omului, dacă cunoaște adevăsurile de credință, iar ele n'au niciun efect asupra vieții?.. Acest efect se mijlocește prin oratoria bisericască. Experiența arată, în chipul cel mai convingător, importanța și binefacerea excepțională a prediciei. Sunt nenumărate cazurile, când primul pas pentru convertirea cuiva s'a făcut prin predică. Să ne gândim, de pildă, la misiuni și vom întâlni mulți păcătoși convertiți și oameni renăscuți sufletește. Și dacă cercetăm prin ce s'a produs acest rezultat, afară de grația divină, aflăm predică în primul rând.

Mare deosebire este între parohia în care preotul e predicator și între parohia unde predică e neglijată. În cea dintâi domnește o viață religioasă și bisericască; biserica e plină de popor, oamenii se împărtășesc cu sf. Taine, își împlinesc cu conștientozitate îndatoririle chemării lor, luptă împotriva păcatului, practică cu sfințenie virtuțile; iar în cealaltă sufletele sunt stăpânite de indiferentism și stricăciunea se răspândește cu repeziciune.

Dacă examinezi, cu atențiune, viața unui om, care nu umblă la biserică și n'ascultă predici, poți să observi că din zi în zi, devine tot mai neștiutor, că uită chiar și cele mai importante îndatoriri și adevăsururi creștinești, că e indiferent față de Dumnezeu și de toate lucrurile mai înalte, că se adâncește în cele pământești, cari îl duc pas cu pas, în fundul iadului. Deci trebuie să se teamă de iad cel ce nu ascultă prediciile preoților. Din acestea se poate vedea, îndeajuns, importanța predicării.

Dacă, uneori, predica se pare că are puțin efect, atunci e bine să ne punem întrebarea: oare pricina nu trebuie căutată în calitatea prediciei și oare nu-i răspunzător pentru aceasta predicatorul? Și într'adevăr lucrul acesta nu trebuie trecut cu vederea. Dacă un preot oarecare, pe lângă aceea că duce o viață cam lumească, își neglijează educația, nu se pregătește pentru predicare, cu ajutorul studiului, meditației și al rufăciunii și, peste tot, nu se silește să devină predicator bun, nu-i de mirat dacă prediciile lui răsună fără de niciun folos și rezultat. Mare răspundere cade asupra lui, când mulțime de poporeni stau în jurul amvonului, așteptând să le frângă pâinea vieții și el nu le oferă altceva decât pleava goală a unei vorbiri fără conținut. El ar putea să facă mult bine, prin predică sa, dar fiind predică rea, împiedecă binele și face mari stricăciuni. Ii face pe oameni să urască cuvântul lui Dumnezeu și îi mână, așazicând, pe calea pierzării.

Adevărat că atunci când vorbim despre folosul prediciei, trebuie să grijim să nu fim duși în eroare de aparențe. Înainte de toate, nu-i permis să apreciem o predică după faptul că a plăcut mult, sau puțin. Prediciile cari plac, nu totdeauna sunt cele mai roditoare. O astfel de plăcere, nu arareori, poate fi ceva dubios, și de multeori, e triumful capacității predicatorului, care contribuie la succesul prediciei, dar nu contribuie întotdeauna. Sunt preoți lipsiți de aceasta capacitate, dar pentru că iau în serios direcția predicatorială, prediciile lor au rezultate mai bune. Dacă predicatorul e lipsit de umilință, dacă e stăpânit de dorința de a se mândri și de a plăcea, Dumnezeu disprețuește talentul lui oratoric, detrage dela dânsul grația și, fără de aceasta, cea mai bună și cea mai strălucitoare predică, nu folosește nimic. Să nu credem nici aceea că efectele prediciei se manifestează numai prin succese bătătoare la ochi. Sunt predici cari pun temelie la nespuse multe bunătăți, deși efectul lor nu-i, imediat, bătător la ochi. Cu efectul prediciei lucrul stă tot așa ca și cu efectul mâncării. Lucrarea se petrece, în secret, în organele cele mai dinlăuntru ale omului, și, de aceea, folosul unei mâncări bune nu poate fi tras la îndoială de nimeni. S. Ș.

Despre ce să predicăm?

În Duminica tuturor Sfinților (I-a d. Rusalii), vom vorbi despre Sfințenie.

În această duminică, numită a tuturor sfinților, serbăm, pomenim și cinștim, nu numai unul sau câțiva, ca în celelalte zile, ci pe toți sfinții laolaltă, începând cu apostolii, martirii, cuvioșii, dintru început sau de mai târziu, cunoscuți sau

necunoscuți, care pe pământ au fost învățători lumii, iar acum sunt mijlocitori cerești pentru noi. Cum zic, s'ar putea să existe și sfinți necunoscuți ca atare de noi oamenii, dar recunoscuți și încununati de Dumnezeu carele pătrunde toată inima și tainele ei. Dar îndeobște sfinții sunt cunoscuți, fiindcă sfințenia lor s'a dovedit în viața de toate zilele. „*Din roadele lor îi veți cunoaște*” (Mt. 7, 20), — zice Domnul.

Deși îi serbăm azi pe toți sfinții, ceata lor nu este definitiv împlinită. Calea pe care ei au umblat mai este și azi deschisă pentru pașii noștri. Pe această cale ne îndeamnă Dumnezeu pe toți oamenii: „*Fiți sfinți, pentru că eu sunt sfânt*” (I Pet. 1, 16). Și e firească această invitație la sfințenie, când ne gândim că tuturor ne dă Domnul Harul său sfințitor: „*Voaia lui Dumnezeu este sfințirea voastră* — ne spune sf. Pavel (I Tes. 4, 3), care de altfel numește „sfinți” pe toți creștinii adevărați din toate vremurile (Colos. 1, 22; Filip. 1, 1). Cuvine-se, dar, să adevărim și noi acest minunat epitet, care ni s'a dat tuturor, prin sfințenia vieții noastre.

Sfinții sunt quintesența adevăratei umanități. Sunt culmile, piscurile strălucitoare ale omenirii, care au izbutit să se apropie de cer mai mult decât ceilalți oameni. Sunt tot ce-a putut produce omenirea mai bun, mai curat, mai eroic. „*Voi prietenii mai sunteți, de veți face câte vă poruncesc*” (Io. 15, 14), — zicea Iisus către ucenicii săi. Și nu numai aceștia, ci toți cei care au împlinit și vor împlini desăvârșit poruncile Domnului Hristos au dreptul la acest titlu de „prietenii”, de „*fii ai lui Dumnezeu*” (Io. 1, 12) și „*împreună moștenitori ai lui Hristos*” (Rom. 8, 17). În această calitate, sfinții se roagă, mijlocesa la Dumnezeu pentru noi. Căci precum piscul, deși e aproape de cer, rămâne legat de massivul muntos de unde a crescut, tot așa sfinții rămân mereu în legătură cu noi, deoarece Biserica triumfătoare, din care ei fac parte, este unită prin Hristos, capul Bisericii, cu cea luptătoare, în care trăim noi. Dar despre aceasta, altădată.

Ci pe noi ne interesează acum că sfinții s'au smuls din vremelnicia lumii acesteia, și — după spusa evangheliei de azi — au urmat lui Iisus Hristos, dovedind că-l iubesc mai mult decât pe tată, sau mamă, sau fiu sau fiică (Mt. 10, 37). Și nu numai ucenicii, dar toți aceia care au „*lăsat frați sau surori, sau tată sau mamă, sau femeie, sau copii, sau țarine sau case*” (Mt. 19, 29) pentru Mântuitorul, s'au înălțat spre desăvârșirea sfințeniei. Ei sunt „martori”, cum citim în apostolul de azi, care ne îndeamnă și pe noi, „*să alergăm cu răbdare în lupta ce ne stă înaintea*” (Evr.

12, 1). De aceea îi numește sf. Ioan Gură de Aur, „oameni de oțel” și „atleți ai evlaviei”, pentru că ei au triumfat și prin viața lor evlavioasă, izbutind să stabilească în ființa lor hegemonia spiritului, cât și prin moartea lor mucenicească. Așa încât sfințenia este o încununare a luptei lor.

Iată, prin urmare, adevărații supra-oameni. Un filosof (Nietsche), trăgând concluzii extreme din teoria lui Darwin despre evoluțiunea speciilor, spune că și starea actuală a omului poate fi depășită. Prin promovarea celor mai josnice sentimente omenești, ca: forța brută, egoismul, răzbunarea, cruzimea, vițiu', s'ar ajunge la o „specie” de oameni superioară trupește și sufletește. Cea mai potrivită ripostă la această părere necreștină sunt sfinții. Ci nu sângele sau corpul, ori pornirile josnice fac pe supra-om. Dar străduințele neconținute spre mai bine pot să-i câștige acest titlu. Prin corpul său omul e inferior, ca forță brută, ori ca număr, aproape tuturor vietăților. Iar prin pornirile josnice ale sufletului, de care am amintit, omul este cu mult mai prejos ca animalele. Numai prin suflet și prin calitățile lui superioare s'a putut omul înălța cu o treaptă mai sus, ca o culme în splendoarea luminei cerești..

Așadar adevărații supra-oameni nu s'au realizat decât în zodia moralei creștine. Idealul de a te depăși pe tine însuși nu se va putea plini în formula: „*Fiți cruzi, egoiști, răzbunători fără milă...*”, ci numai în invitația biblică: „*Fiți sfinți!*” În ce fel? „*În toată purtarea voastră*” — ne lămură Scriptura (I Pet. 1, 15). Putem și noi realiza acest ideal? Cu ajutorul lui Dumnezeu: da. Putem să fim sfinți, iar sfințenia vieții o vădăm prin purtarea noastră, adică în vorbă și în port:

Graiul ne ridică deasupra celorlalte creaturi. El ne-a fost dat pentru rugăciune, pentru mângâierea celor întristați, pentru sfătuirea celor răătăciți. „*Ca'n basme-i a cuvântului putere*” — zice poetul — „*de moarte, de viață-i dătător*” (Vlahuță). Și așa stă scris că „*din aceeași gură iese și binecuvântarea și blestemul*” (Iac. 3, 10). Sfinții, a căror pomenire o săvârșim, însă, n'au avut cuvinte decât pentru binecuvântare, cuvinte dătătoare de viață. Noi cei de azi, „gura, care este organul sfințelor rugăciuni și al cuvintelor, o am făcut organ a toată rușinea și vorba nebunească, și a călare de jurământ și a clevetire”, o am făcut izvor de cuvinte aducătoare de moarte. A sudui știu și copiii. În toate păturile sociale se spun glume proaste și necuviincioase, de către așa numiții „oameni spiritali și de lume”. Ci să ia aminte cei ce blestemă, că blestemul se ntoarce asupra sa; gura se prihănește prin înjurături și vorbe urâte. Ea are altă menire: „*Să nu se audă între voi* — zice apostolul — *nici cuvinte ruși-*

noase, nici vorbe nechibzuite, nici glume proaste și necuviincioase; ci mai de grabă cuvinte de mulțumită" (Efes. 5, 4). Așadar, în loc de blestem, binecuvântați; nu'njurați, ci rugați-vă; în loc să ocăriți, vorbiți de bine; în loc de glume proaste, „vorbirea noastră să fie totdeauna cu har și dreasă cu sare" (Colos. 4, 5), nu spre dărâmare, ci „spre zidire" (Efes. 4, 29).

Nu numai în cuvânt, dar și prin toate manifestările de viață ne putem dovedi sfințenia. Așa, creștinul socotește viața aceasta „vremelnicie" (I Pet. 1, 17), și nu își leagă inima de ea. „Este o caracteristică a omului sfânt — zice sf. Vasile cel Mare — ca să se simtă trecător prin viața aceasta, și să și pună toate nădejile și toate râvna în viața ceialaltă". Așadar, pe lângă credință, și nădejdea este o dovadă a sfințeniei, precum și dragostea este „sfințenie înaintea lui Dumnezeu" (I Tes. 3, 12-13). Infine — ne sfătue sf. ap. Petru — „punând toate sârghișta, adăugați la credința voastră virtutea, iar la virtute cunoștința, iar la cunoștință înfrânarea, la înfrânare răbdarea, la răbdare eulavia." (I Pet. 1, 5-6), cu un cuvânt: „câte sunt adevărate, câte sunt cinstite, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte sunt iubite, câte sunt cu nume bun, crice virtute și orice laudă — acestea să gândiți" (Filip. 4, 8; vezi și Col. 3, 12-16). Toată această tendință spre mai bine, spre desăvârșire — de care ne vom mai ocupa și altădată — o înfățișează sf. Vasile cel Mare prin câteva asemănări: „Sfântul se numește vultur, pentru că zboară către cele înalte și pentru că prin zborul lui se desparte de pământ... porumbel din cauza nerăutății lui... și cerb, din cauza împotrivirii lui față de cele rele".

Iată, în felul acesta se vedește sfințenia creștinului, în vorbă și în faptă. — Și nu e cu neputință de atins acest ideal. Dacă e sublimă sfințenia, totuși cu mijloace obișnuite se poate ajunge. Precum se spunea, pe vremea lui Napoleon, că fiecare soldat poartă în raniță bastonul de mareșal, așa se poate spune azi că fiecare creștin poartă în inima sa cununa de raze a sfântului: străduiască-se, numai, s'o scoată la iveală.

Spre aceasta viețile sfinților ne stau înaintea ca pildă și ca încurajare. Iată, de exemplu, sf. Maria Egipteanca. Ea a fost o păcătoasă, timp de 17 ani, în Alexandria. Mergând odată la Ierusalim, cu gânduri urâte, printr'o întâmplare minunată s'a întors la Dumnezeu, și apoi, îndurând foamea și frigul, a trăit în pustiul Iordanului încă 48 de ani, dintre care 17, luptându-se cu toate poftetele păcătoase, în care petrecuse înainte vreme, până ce ajunsese la pacea mult dorită a sufletului.

Mai putem să ne îndoim, când vedem din ce abis s'au ridicat unii sfinți până la culmi? Ce

ne-ar putea împiedeca să încercăm și noi? Păcatele sau slăbiciunile? Dar și sfinții au fost oameni ca noi. Mai mult: și noi ca și ei avem ajutorul Sfântului Duh, care poate să ne schimbe viața. Și astăzi Biserica mai dă mucenici și sfinți, cum am mai amintit. Nu e imposibil: În fiecare copil crescut creștinește, în fiecare bărbat care mai are în sufletul său măcar un grăunte de omnie, în fiecare femeie care nu și-a pierdut cu totul conștiința, în fiecare om tânăr sau bătrân care mai are încă suflet viu, — Dumnezeu poate realiza un sfânt. El ne dă puterea Harului, noi să punem dorința de mai bine și voința și străduința, spre a fi sfinți în vorbă și în port.

La Nașterea sf. Ioan Botezătorul (24 Iunie), se poate predica despre **Profeți**.

Ne-am obișnuit să socotim ca sfinți pe apostoli, pe mucenici, pe mărturisitori și pe toți cei care trăesc o viață curată în legea și în Harul lui Hristos. Dar să nu uităm că și înainte de Iisus au trăit oameni drepti. Și între aceștia mai desăvârșiți sunt profeții. Iar ca un corifeu al profeților poate fi socotit, de bună seamă, sf. Ioan Botezătorul, a căruia naștere o serbăm azi. Intr'adevăr, Ioan Botezătorul a fost prooroc mai mare, decât toți cei născuți din femei (Lc. 7, 28): Căci pe când ceilalți l-au prezis, numai, pe Hristos, fără să-l vadă aievea cu ochii lor trupești, sf. Ioan s'a învrednicit să se atingă de el și să-l boteze chiar. El este ultima verigă a lanțului de profeți al Testamentului Vechiu, care au trăit în așteptarea lui Messia; sau, cum zice cântarea bisericească, el este „hotarul profeților și începutura apostolilor". Ca o concluzie finală, sf. Ioan intruchipează tot conținutul numelui de profet. El este totodată și o exemplificare a celor spuse despre sfinți în predica trecută. Este o dovadă vie de puterea Duhului Sfânt care, în pofida tuturor slăbiciunilor omenești, poate realiza supra-oameni pe care i înalță pe culmile sfințeniei.

Indeobște proorocii sunt considerați ca oameni care spun viitorul. Astfel de „profeți" aveau și păgânii: un fel de ghicitori, numiți oracole, în templele idolilor, care erau consultați, ca și ghicitorii de astăzi, asupra unor lucruri mărunte din viitorul celor ce-i consultau. Dar spre deosebire de ghicitori de azi și oracolii păgâni de odinioară, care de altfel se considerau inspirați de zei, profeții nu se ocupau de lucruri mărunte, ci prevestiau și descopereau oamenilor planul lui Dumnezeu față de popoare întregi și de mântuirea lor. Mai vărtos ei prevesteau pe Mântuitorul și împărăția lui în lume. Și mai mult decât atât: Profetul nu e numai descoperitorul tainelor viitorului, pe care Dumnezeu le desvăluie oamenilor prin el, ci profetul adevărat este și descoperitorul voci preainalte a Tatălui ceresc. El are maicuseamă și misiunea de pregătitor al căilor lui Dumnezeu, prin învățarea și moralizarea poporului. Acest adevăr este atât de frumos exprimat de preotul Zaharia, la opt zile după nașterea fiului său Ioan: „Și tu, pruncule, prooroc

al celui Preainalt te vei chema, că vei merge înaintea feței Domnului să gătești căile sale, ca să dai poporului său cunoștința mântuirii pentru iertarea păcatelor lui" (Lc. 1, 76-77).

Intr'adevăr, sunt și unii prooroci, care n'au prezis pe viitorul Messia, și unii dela care n'a rămas nici măcar un rând scris, dar nu există niciunul, care să nu fi pregătit pe oameni pentru venirea lui Hristos. Precum s'a zis prin Isaia (40, 3), Maleahi (3, 1) și prin preotul Zaharia (Lc. 1, 77), despre sf. Ioan Botezătorul, că va pregăti calea înaintea lui Hristos, așa se poate spune și despre toți ceilalți profeți: Ei au avut această misiune: să prezică venirea lui Hristos, ca niște soli trimiși de Dumnezeu în lume înaintea Împăratului Hristos, să i anunțe venirea, și să pregătească lumea pentru primirea mântuirii, să-i îndrepte pe oamenii prin muștrări, prin pedepse și prin pocăință. Așa încât, slujirea de profet este și o atitudine aspră în fața păcatului (II Imp. 12, 7 și Mt. 14, 5), precum adeverește cântarea bisericii despre sf. Ioan că „a tăiat cu securea propovăduirii neînțeleptia cea stearpă a poporului iudevesc". Toți proorocii au suferit pentru această atitudine a lor: Isaia a fost tăiat cu ferestrăul, Ieremia — ucis cu pietre, Ioan Botezătorul — tăiat cu sabia de Irod...

Tăria aceasta de caracter arată îndeajuns că profeții nu veneau în numele lor (III Imp. 22, 14; Iac. 5, 10), ci erau trimiși de Dumnezeu, uneori chiar împotriva voii lor, și în numele Domnului și vorbeau.

Ca o sintetizare a personalității și a misiunii profeților istoria biblică ne înfățișează un profet fără nume — „Omul lui Dumnezeu" — care a venit la regele din Izrael, Ieroboam, pe când aducea jertfa idoloilor, și l-a muștrat. Ci când regele a întins mâna depe altar, strigând slujitorii să-l prindă, i s'a uscat mâna și n'a mai putut s'o tragă înapoi, iar altarul s'a despicat și cenușa din el s'a vărsat. Numai prin puterea „omului lui Dumnezeu" s'a vindecat mâna regelui, care apoi a vrut să-l răsplătească. Dar „omul lui Dumnezeu" l-a refuzat și n'a vrut să între cu regele în casă, căci Dumnezeu îi dăduse poruncă să nu mănânce și să nu beie în părțile acelea. Iar când, mai târziu, în drum spre casă, a călcat voia Domnului și a mâncat și a băut la un alt prooroc bătrân din Betel, drept pedeapsă, „Omul lui Dumnezeu a fost ucis de un leu" (III Imp. 13).

Această întâmplare ne dovedește că profetul nu mai este al său, ci este „omul lui Dumnezeu", iar învățăturile nu erau ale lui, ci Dumnezeu „a pus cuvântul în gura lui" (II Imp. 23, 2; Lc. 1, 70). Deaceea profeții își încep învățăturile sau muștrările lor cu expresia: „Așa zice Domnul..." Deci nu ei, ci Duhul Sfânt „a grăit prin prooroci", cum zice sf. Petru că „niciodată profeția nu s'a făcut din voia omului, ci oamenii cei sfinți ai lui Dumnezeu au grăit, mânați fiind de Duhul Sfânt" (II Pet. 1, 20-21).

În cuvântarea trecută v'am îndemnat să tindeți spre sfințenie, să fiți sfinți în vorbă și în faptă. Și iată acum, vorbind despre profeți, văzurăm cui se datorește, puterea, caracterul, curajul, sfințenia lor. Toată învățătura și toată viața profeților este un semn văzut al lucrării și pu-

terii Sfântului Duh. Căci Duhul dă putere, cunoștință și îndrăzneală pentru a putea învăța și muștra (Mih. 3, 8; Fapte 4, 31).

Învățăturile minunate și prezicerile clare și amănunțit descrise sunt cea mai bună dovadă de ce poate sârmana minte omenească atunci când e luminată și inspirată de Duhul Sfânt. Nu s'a scris niciodată mai frumos și mai convingător decât în Profeții și în Evanghelii! Încercați numai, să citiți pe profeți, și veți rămâne uimiți, văzând cu câtă precizie s'au împlinit, toate cele prezise, în Iisus Hristos. Parcă nici nu-ți vine să crezi că toate acestea au fost scrise cu sute și cu mii de ani înainte de a se împlini. A putut face acestea omul numai cu puterile minții lui? Care carte omenească ar putea întrece profețiile, chiar numai în frumusețea stilului?!

Deasemenea, căutați viața profeților și vă veți minuna de caracterul lor de bronz și de voința neînduplecată cu care urmăreau păcatul și la altar și dincolo de pragul palatelor împărătești. Deaceea viața profeților a fost mai întotdeauna încununată de suferințe și chiar martiriu. Putea acestea toate să le aducă la împlinire numai voința omenească, dacă n'ar fi avut întărire de sus?!

Oricum, învățăturile, profețiile și viața proorocilor dovedesc ce poate face Dumnezeu Duhul Sfânt dintr'un biet om supus neștiinței slăbic unii și păcatelor: un om superior, un caracter, un sfânt. „Te-am făcut o cetate întărită, un stâlp de fier și un zid de aramă" — zise Domnul către Ieremia când l-a chemat ca profet. Înainte de aceasta el fi spusese: „Ah! Doamne, Dumnezeule, vezi că eu nu știu să vorbesc, căci sunt un copil". — „Nu zice: sunt copil — răsunse Domnul — căci iată te vei duce la toți aceia la care te voi trimite și le vei spune tot ce ți voi porunci". Și atinșându-i gura cu mâna sa, Dumnezeu a adăus a zice: „Iată pun cuvintele mele în gura ta. Iată te pun astăzi peste neamuri și peste împărății, ca să smulgi și să tai, să dărâmi și să nimicești, să zidești și să sădești" (Ierem. 1, 6-10). „Atât de mare este puterea Duhului sfânt — zice sf. Ioan Gură de Aur — și după cum focul material când primește în el lutul cel moale, îl face cărămidă tare, tot astfel și focul Duhului, când primește suflet recunoscător, chiar dacă l-ar găsi cu mult mai moale decât lutul, îl face mai tare decât fierul; iar pe cel întinat puțin mai înainte cu noroiul păcatelor îl arată deodată mai strălucitor decât soarele".

Iată, prin urmare, de ce ne îndeamnă sf. Pavel, cu atâta stăruință, într'una din epistolele sale: „Duhul să nu-l stingeți, proorocile să nu le disprețuiți" (I Tess. 5, 19-20). Căci mare este puterea Duhului, și ea trebuie să lucreze și azi în noi. Și astăzi slăbiciunile firii noastre omenești au lipsă de sprijin; cugetele noastre, de lumină; faptele noastre, de întărire; și toată viața noastră, de Harul Duhului Sfânt.

B.

INFORMAȚIUNI

■ Ziua Eroilor la Arad s'a comemorat, ca și în anii trecuți, cu o solemnitate impunătoare. S'au organizat procesiuni și s'au oficiat servicii divine la toate cimitirele, după care s'au rostit cuvântări potrivite de către preoți și de către reprezentanții armatei.

Dela Catedrală, după Sf. Liturghie, procesiunea organizată de P. S. S. Părintele Episcop Andrei, s'a îndreptat pe străzile Petran, Eminescu, Regina Maria și Regele Ferdinand, la *Crucea Martirilor*. După un cordon de polițiști, mergeau școlile cu praporii și cu steagurile, apoi studenții teologi îmbrăcați în stihare, cu ripidele, preoții în t-ei grupuri de câte doisprezece, și doi diaconi, în odăjdii după culorile triclorului, urmați de P. S. S. Părintele Episcop sub baldachinul purtat de studenții teologi. După P. S. Sa veneau reprezentanți autorităților civile și militare, societățile culturale și caritative, organizațiile „Muncă și Lumină”, popor numeros și armata.

La Cruce, după serviciul religios, a cuvântat Pr. D. Tudor și Lt. Col. Gh. Băleanu. Când orchestra militară a cântat rugăciunea, toată mulțimea a păstrat momentele de reculegere în-genunchiată.

În aceeaș ordine procesiunea s'a întors la Catedrală, în fața cărei a urmat defilarea pre-militarilor și a unor companii de soldați.

■ Tot despre școlile confesionale, ziarul *Curentul* din 3 Iunie 1943 publică un articol din care extragem următoarele pasagii:

„Școala și biserica au lucrat mână în mână pentru ridicarea elementului românesc, iar Preparandia dela noi, care are mai bine de 130 de ani de strălucită activitate în ogorul culturii românești, este o dovadă în plus că școala primară confesională a fost imperios necesară pentru românii din partea locului.

Să se reînștiințeze iarăș școlile primare confesionale. Să fie iarăș alături cele mai însemnate instituțiuni dela țară, școala și biserica, căci prin muncă comună, prin spirit cinstit și creștinesc se va putea și mai bine forma sufletul tineretului nostru.

È necesară școala primară confesională, mai ales în anumite părți ale eparhiei Aradului, care se poate mândri cu preoții și dascălii ei din trecut și chiar și cu cei în viață, albinele harnice și înțel gătoare”.

■ Convenire colegială. Absolvenții Prepara-ndei din Arad, seria dela 1893, sunt invitați a lua parte la întrunirea colegială de 50 ani dela absolvirea școlii, care va avea loc Duminecă în 20 Iunie 1943. Locul de întâlnire va fi Catedrala din Arad, unde după Sf. Liturghie se va ridica parastas pentru profesorii și colegii decedați.

Va urma o ședință festivă la Academia de Teologie, după un program ales, la care sunt invitați a participa pe lângă colegi, toți conșcolarii și iubitorii de Biserică și Neam. *Comitetul aranjator.*

ȘCOALA DE DUMINECĂ

25. Program pentru Dum. (20 Iunie 1943.)

1. *Rugăciune*: Impărate ceresc (rostit).
2. *Cântare comună*: „Bine ești cuvântat Hris-toase”...
- 3-4. *Cetirea Evangheliei* (Matei 10, 32-38) și *Apostolului* (Evrei 11, 33-12, 2) zilei, cu tâlcuire.
5. *Cântare comună*: „Duhul Tău cel sfânt”.
6. *Cetire din V.T.*: Ranele Egiptului. (Eșire c. 7).

7. *Povețe morale*: Înălțurarea prilejului spre păcat. (Înțel. lui Solomon cap. 4).

8. *Intercalații*: (Poezii rel. etc).

9. *Cântare comună*: Impărate ceresc (cântat).

10. *Rugăciune*: Mulțumim Ție, Doamne, Dum-nezeul nostru, pentru toate facerile Tale de bine, care ni le-ai arătat nouă, nevrednicilor, din vârsta cea dintâi până întru aceasta de acum, pentru care le știm și pentru care nu le știm, pentru cele arătate și pentru cele nearătate, ce ni s'au făcut nouă cu lucrul și cu cuvântul. Cel ce ne-ai iubit până întru atâta, încât și pe însuși Fiul Tău cel unul născut L-ai dat pentru noi: învredni-cește-ne ca și noi să ne facem vrednici de dra-gostea Ta! Dă-ne înțelepciune prin cuvântul Tău și prin frica Ta însuflă ne tărie cu puterea cea dela Tine! Și orice am greșit, cu voe sau fără de voe, iartă ne și nu ni le socoti! Păzește sufletul nostru sfânt și-l pune înaintea scaunului Tău, având conștiință curată și sfârșit vrednic de iu-birea de oameni a Ta. Adu-ți aminte, Doamne, de toți cei ce chiamă întru adevăr numele Tău, de toți cei ce ne voesc binele și de cei ce ne voesc răul, că toți suntem oameni și deșertăciune e tot omul. Și ne mai rugăm Ție, Doamne, dă-ne mire mila milostivirii Tale. Amin.

(A se vedea „Instrucțiunile” din Nr. 1/1943).

A.

Nr. 2332/1943.

CONCURS

Se publică concurs din oficiu, cu termen de 8 zile, cu salariul dela Stat, pentru parohiile:

1. *Conop*, protopopiatul Radna și
2. *Satu-Mic*, protopopiatul Ineu.

Arad, la 4 Iunie 1943.

† Andrei
Episcop.

Traian Cibian
consilier, ref. eparhial.

Nr. 2324/1943.

ANUNȚ

Aducem la cunoștința P. C. conducători de oficii parohiale să facă cunoscut tineretului din enorii, că la data de 1 Octomvrie 1943, Școala de arte decorative din Timișoara a devenit instituție de stat, în care se primesc absolvenții de 4 clase secundare pe baza unui examen de aptitudine la desen.

În actuala ei orgnizare, școala are 4 ani de studiu și este de caracter practic. Cursul de specializare a școlii are secțiile: *pictură, arhitectură, sculptură și grafică.*

Lămuriri pentru anul școlar 1943/44 se dau la adresa: Școala de arte decorative, Timișoara, str. Turin Nr. 10.

Arad, la 5 Iunie 1943.

† Andrei
Episcop

Prot. Caius Turicu
consilier, ref. eparhial.

SFANTA EPISCOPIE ORT. ROM. A CARANSEBESULUI

Publicațiune

1. Băile Herculane *Vila Doboșan* complet renovată — 40 camere confortabile, adresa: Băile-Herculane.

2. Buziaș (Jud. Timiș) *Vila Episcopiei*, 16 camere confortabile, adresa: Buziaș.

Ambele în centru, în apropierea băilor. Prețuri convenabile. Deschise din 1 Iunie-15 Octomvrie.